

ARMOEDE IS OOK LOKAAL

DE LOKALE ARMOEDEBAROMETER

DECENNIUMDOELEN
Geef armoede geen kans

Decenniumdoelen is een samenwerking tussen Netwerk tegen Armoede, Welzijnszorg, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, SAM, ABVV, ACV, ACLVB, Christelijke Mutualiteiten, Socialistische Mutualiteiten, UitdeMarge, Minderhedenforum, Beweging.net en wordt ondersteund door CERA

Armoede is altijd lokaal

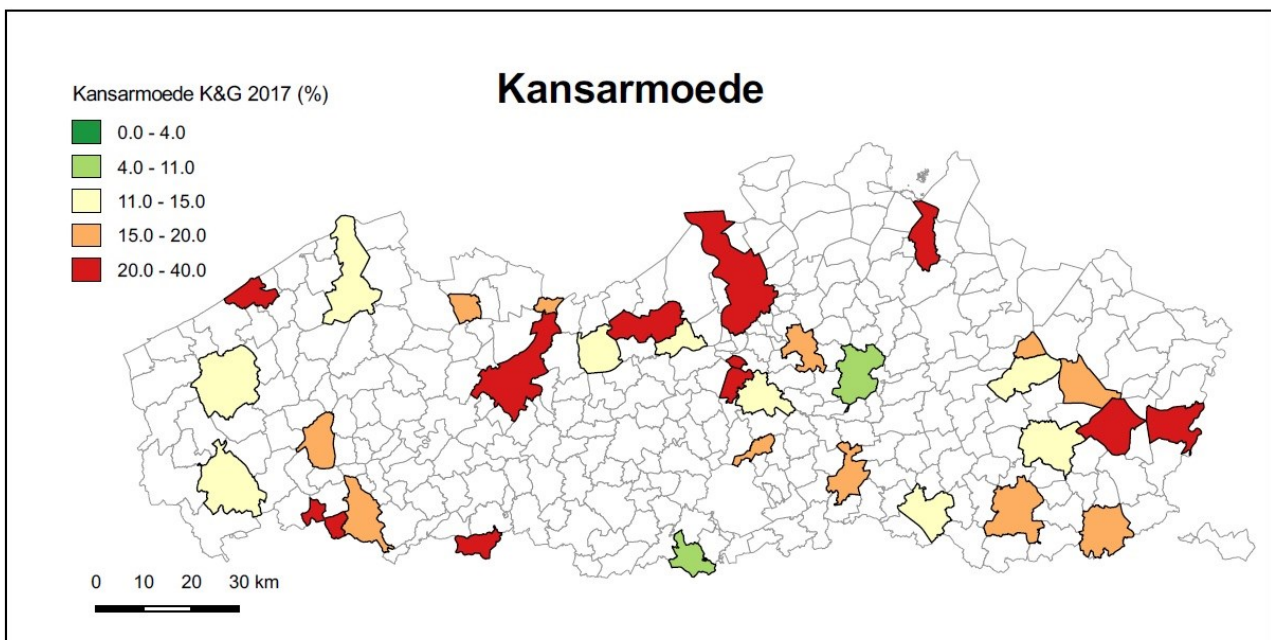
Wanneer we het hebben over armoede dan gebruiken we cijfers voor België, Vlaanderen of Europa. Op deze manier wordt armoede snel iets abstract: het gaat over percentages. Het debat wordt vervolgens gevoerd over hoger of lager. Het gaat nooit over de mensen zelf of over diegenen die mensen in en nabij armoede helpen.

Maar armoede is concreet. Het gaat over mensen, gezinnen, kinderen die in of nabij armoede leven. Het gaat over mensen die dagelijks proberen te overleven. En allemaal leven ze in steden en gemeenten. Armoede wordt dus concreter wanneer we afstappen van het grote Vlaamse of Belgische verhaal.

Armoede krijgt een gezicht als we afdalen.

1. De lokale armoedebarmometer

Na 10 Armoedebarmometers van Decenniumdoelen die het Vlaamse en Belgische armoedebestrijdingsbeleid monitoren, is het nu aan de beurt aan de gemeenten. Decenniumdoelen heeft 33 lokale armoedebarmometers uitgewerkt.

Om de 33 gemeenten te selecteren gebruikten we twee criteria: het zijn allemaal gemeenten waar de kinderarmoedecijfers boven de 10% liggen én het zijn gemeenten en steden waar er een actieve groep rond armoede aanwezig is. De enige uitzondering is Halle, die onder de 5% zit, maar waar er ook een actieve groep actief is.

Met het rapport in de hand kunnen deze actieve groepen het lokaal beleid opvolgen.

De lokale armoedebarmometer geeft slechts een beperkt beeld van het beleid van de gemeente. De cijfers zeggen niet altijd iets over de resultaten van het gemeentelijk beleid. Het zijn wel signalen van hoe erg de armoedesituatie is in een bepaalde gemeente. Het is een waarschuwing dat gemeenten het probleem niet kunnen negeren.

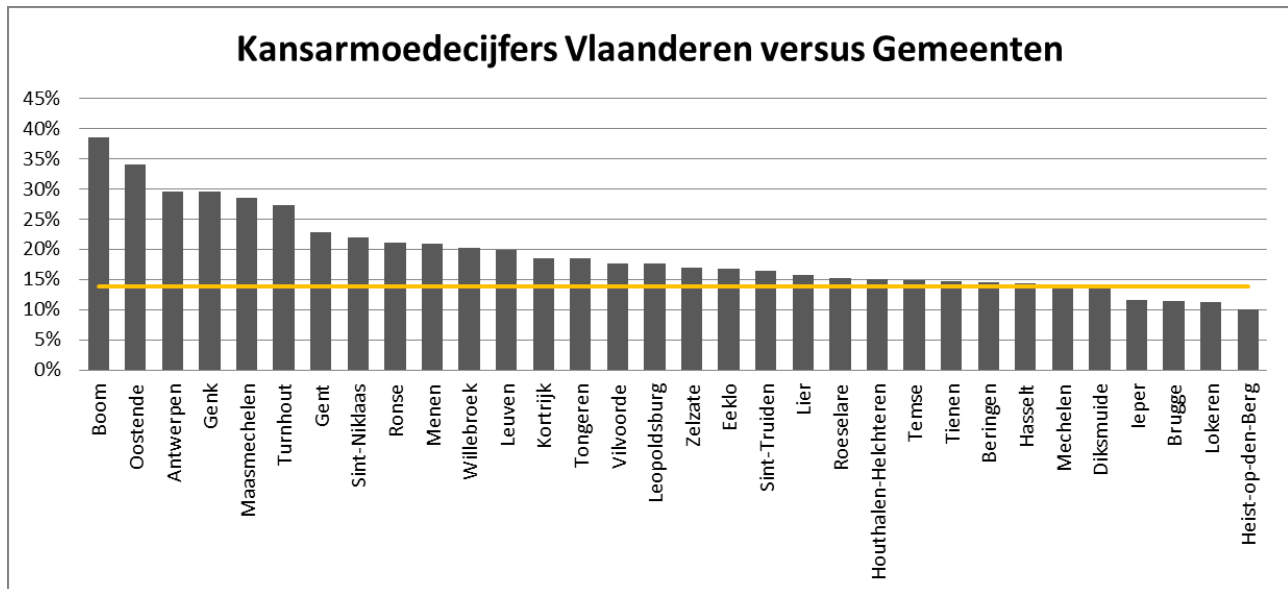
Gemeenten kunnen immers een armoedebestrijdingsbeleid voeren: een sociaal woonbeleid, toegankelijke scholen, voldoende kinderopvang, een inclusief leefloofbeleid, een outreachende werking, een sociaal energiebeleid, samenwerking met armoedeorganisaties, middenveld en welzijnsactoren, Ze kunnen diensten ontwikkelen daar waar het nodig is, of ontmoetingsplaatsen en ontmoeting organiseren.

Kortom, gemeenten kunnen een breed armoedebestrijdingsbeleid ontwikkelen, uitbouwen en financieren. Desalniettemin dragen ze ook de schrijnende gevolgen van een falend Vlaams of federaal armoedebeleid en globale tendensen waar ze zelf geen vat op hebben.

2. Armoede is meer dan aanwezig

32 gemeten gemeenten hebben allemaal kinderarmoedecijfers van boven de 10%.

Maar de variatie is groot: 11 gemeenten (Boom, Genk, Oostende, Antwerpen, Maasmechelen, Turnhout, Ronse, Gent, Willebroek, Menen) hebben meer dan 20% kinderarmoede, en er is zelfs een gemeente met meer dan 38% kinderarmoede (Boom); 8 gemeenten (Leuven, Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Leopoldsburg, Zelzate, Vilvoorde, Kortrijk, Tongeren, Beringen) hebben meer dan 15% kinderarmoede; de andere 13 gemeenten (Temse, Roeselare, Eeklo, Houthalen-Helchteren, Lier, Diksmuide, Lokeren, Mechelen, Hasselt, Tienen, Ieper, Brugge, Heist-op-den-Berg,) zitten boven de 10%. Er is enkel Halle dat net boven de 4% zit.

Het Vlaamse gemiddelde ligt op 13,76%. Dit gemiddelde verbergt dus scherpe kinderarmoedecijfers. Vlaamse armoedecijfers zeggen maw niet zo heel veel over wat er lokaal gebeurt.

Waarom deze gemeenten? Alle centrumgemeenten zitten in het lijstje, ook alle gemeenten met een zekere omvang en alle gemeenten met een industrieel verleden, zoals Ronse, Menen, Houthalen-Helchteren,

We kunnen het anders formuleren: omwille van hun kenmerken (grootte, centrumfunctie en industrieel verleden) hebben deze gemeenten meer kansarmoede dan andere gemeenten.

Dit vraagt veel van deze gemeenten en steden. Zij dragen immers de last van Vlaams, federaal en mondiaal beleid.

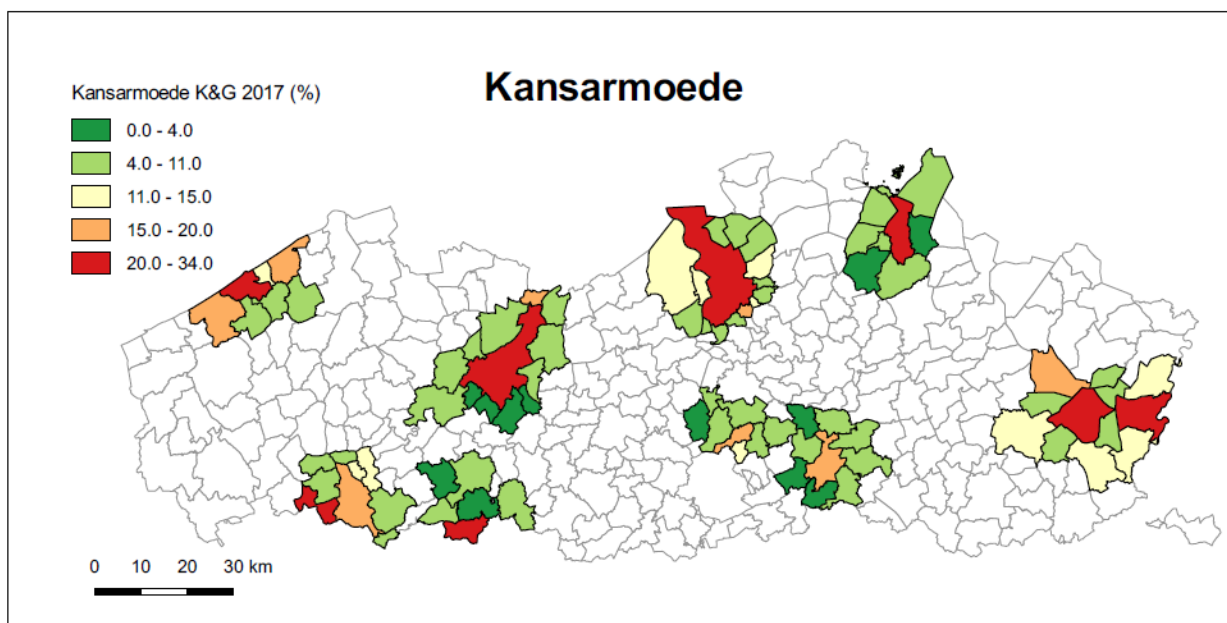
Deze grafiek stelt het beleid van Vlaanderen en federaal in vraag. Hun beleid vertaalt zich onmiddellijk lokaal in harde armoede. In welke mate vertaalt hun beleid zich in extra ondersteuning voor deze gemeenten?

3. Armoede is niet overal zo hoog

Een gemiddelde zegt ook niets over gemeenten met lage kinderarmoedecijfers.

Voor tien gemeenten, twee per provincie hebben we gekeken naar wat de armoedecijfers zijn in de omliggende gemeenten. De kleuren zeggen voldoende: rond deze 10 gemeenten is er telkens een groene gordel. Die kunnen we voor elke rood gekleurde gemeente maken.

We kunnen het anders formuleren: zijn er rond de gemeenten met hoge kansarmoedecijfers muren getrokken? Zijn er vormen van solidariteit tussen al deze gemeenten? Of is er eerder sprake van het afhouden van problemen?

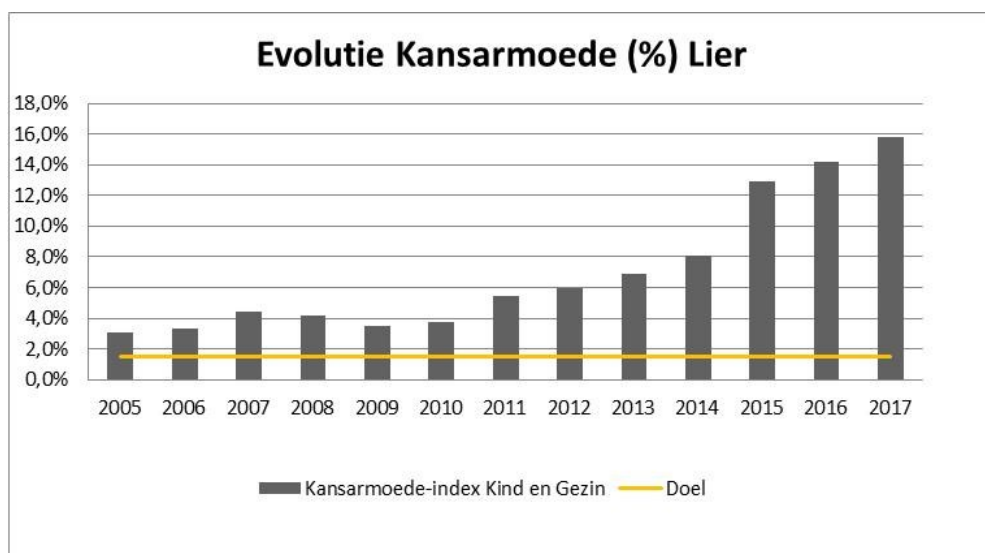
Ook hier speelt de vraag hoe Vlaanderen en federaal kunnen omgaan met de lokale verschillen. Hoe kunnen Vlaanderen en federaal solidariteit tussen gemeenten realiseren?.

4. Armoede is nooit statisch

De verschillen tussen gemeenten zijn groot, de evolutie van de kansarmoedecijfers is ook sterk verschillend.

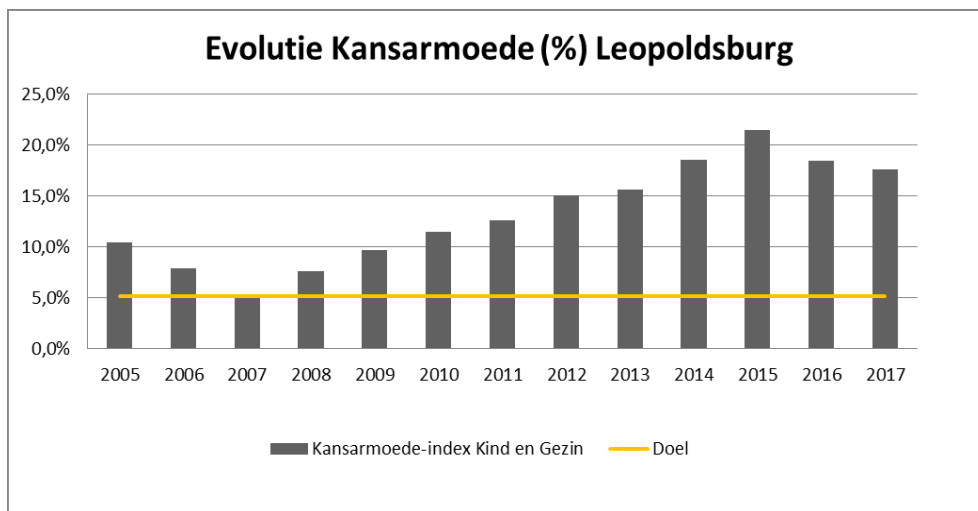
7 gemeenten vertonen gelijkblijvende cijfers of kennen een licht stijgende kinderarmoede, zoals Antwerpen en Gent. Deze gemeenten hebben sinds jaar en dag hoge kinderarmoedecijfers.

Maar al de andere 25 gemeenten vertoonden tot 2010 lage kansarmoedecijfers. Pas vanaf 2011-2013 zien we een sterke tot spectaculaire stijging. Lier is hiervan een voorbeeld.

Binnen deze 25 gemeenten zien we 19 gemeenten zoals Lier waarvan elk jaar de cijfers blijven stijgen.

Slechts 6 van de 25 gemeenten zien hun hoge cijfers het laatste jaar of twee jaar terug dalen. Maar allemaal blijven op een heel hoog niveau.

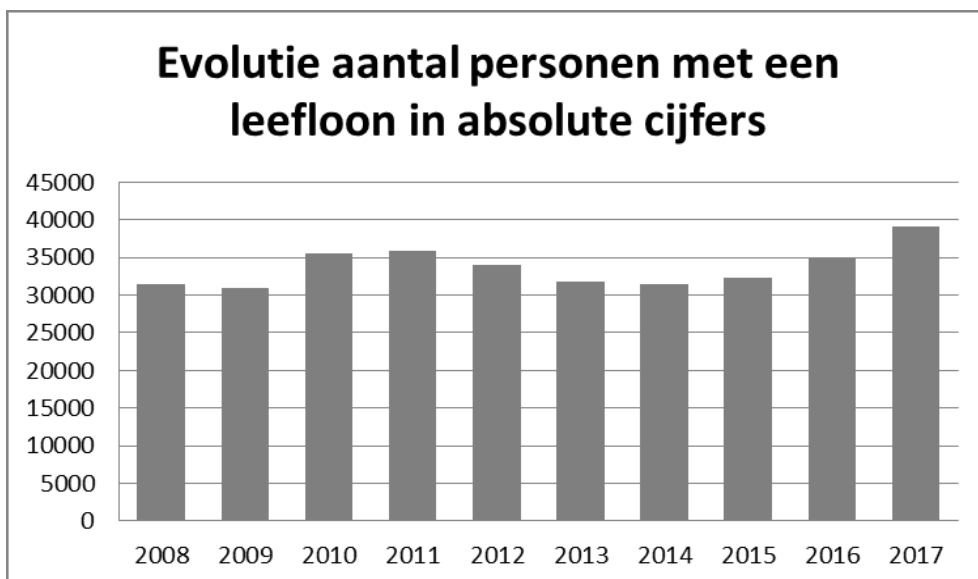
Leopoldsborg is hiervan een voorbeeld.

De evolutie is voor alle gemeenten dramatisch: in alle gemeenten stijgt de kinderarmoede, in sommige explosief, in andere gemeenten pas de laatste 5 jaar. Waar er een daling te bemerken valt, blijft de kinderarmoede op een hoog niveau.

In bovenstaande grafieken tonen we ook een doel. Vlaanderen heeft als doelstelling het halveren van kinderarmoede. Deze halvering hebben we uitgetekend voor elke gemeente. We vertrekken steeds van de nulmeting: 2005. Als Vlaanderen haar doelstelling wil behalen, dan moeten ook alle gemeenten meewerken aan deze doelstelling. De uitdaging voor alle gemeenten is dus groot.

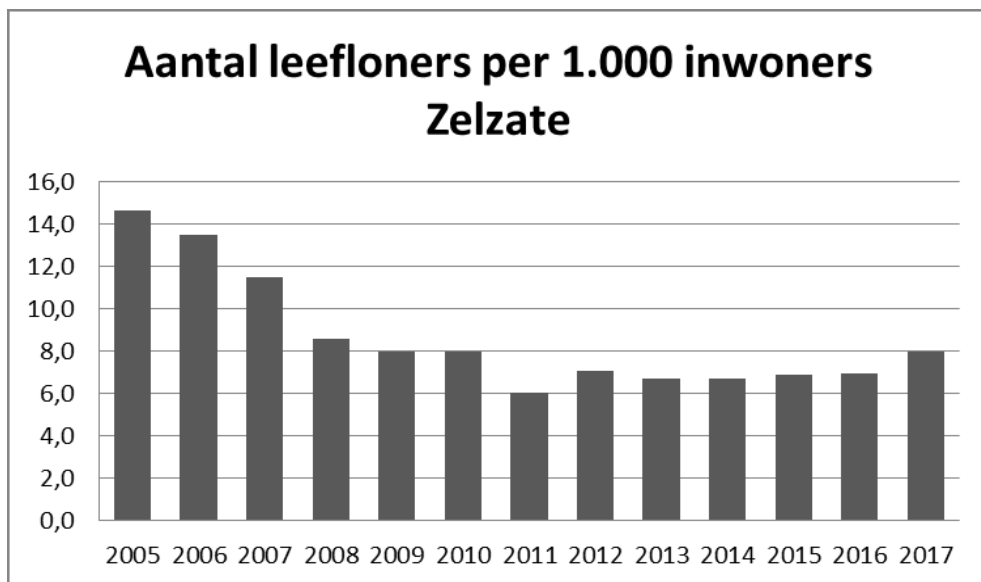
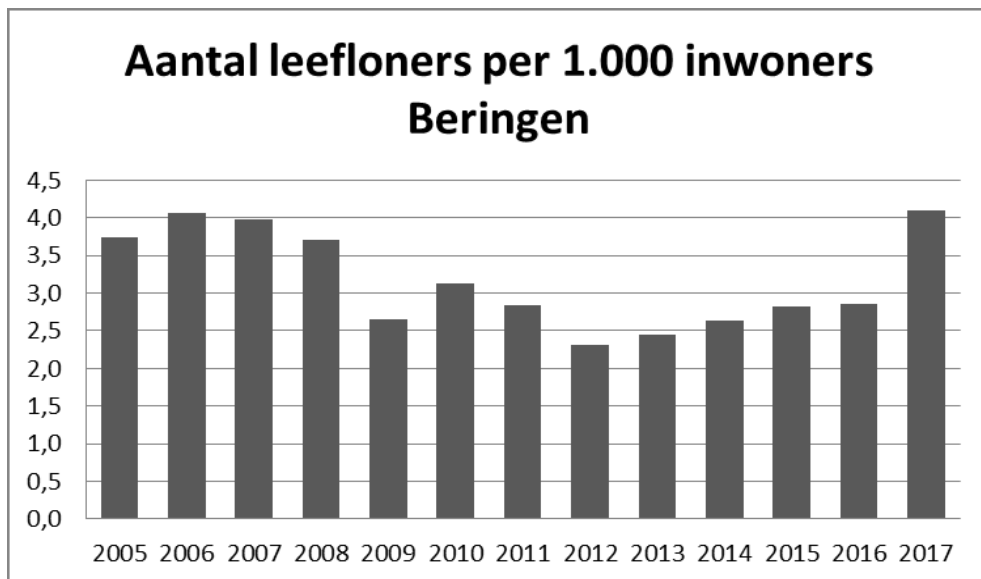
5. Leefloon: op het harde snijpunt van federaal en lokaal

De evolutie van het aantal personen die een leefloon in Vlaanderen ontvangen is sinds 2014 gestadig gestegen tot bijna 40.000 personen. Het aantal mensen met een leefloon is geen goede indicator voor armoede, want meer dan 600.000 mensen leven vandaag in armoede.

De evolutie van het aantal ontvangers van een leefloon is echter wel een goede indicator voor het federale beleid en is tegelijkertijd een goede indicator voor gemeenten. Hun werklast en de kost voor hun sociale diensten is gekoppeld aan het aantal personen met een leefloon.

De stijging is merkbaar in bijna alle gemeenten: in 28 gemeenten zien we een vergelijkbare evolutie. Enkel in 3 gemeenten zien we een daling van het aantal personen met een leefloon: o.a. Boom, Heist-op-den-Berg en Ronse.

De stijging is vooral het laatste jaar merkbaar. We geven hier twee voorbeelden: Beringen en Zelzate.

De grafiek van Beringen toont de impact van het federale beleid: de sprong tussen 2016 en 2017 maakt de daling sinds 2007 volledig ongedaan.

De grafiek van Zelzate toont hoe het federaal beleid de lokale positieve evolutie kan counteren.

Het federale beleid heeft een grote impact op de gemeenten: het decentraliseert de gevolgen van haar beleid. Gemeenten en steden moeten nu aan de slag met meer mensen die een leefloon nodig hebben. Zij moeten nu meer personen (gezinnen) begeleiden, helpen, en ondersteunen.

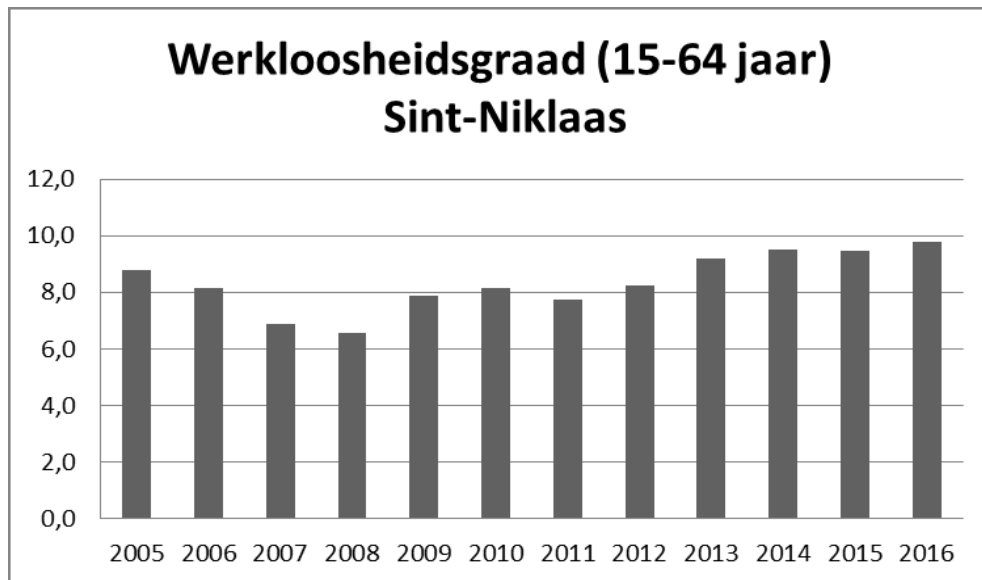
Deze cijfers zeggen niets over hoe een gemeente mensen met een leefloon begeleidt en ondersteunt. De lokale verhalen geven zowel positieve, nietszeggende als negatieve geluiden. Wat ons bekommert is het aantal negatieve geluiden. Een afschrikkingsbeleid wordt soms gevoerd in de OCMW's, terwijl de verantwoordelijkheid niet ligt bij de persoon zelf maar bij het federaal beleid dat mensen doorsluis naar beneden.

6. De grenzen van het activeringsbeleid

De werkloosheidscijfers zijn een betere indicator van wie arm is of nabij armoede leeft. De werkloosheidsvergoedingen zijn sterk degressief en liggen zeer laag onder de armoedegrens.

Het aantal werklozen daalt gestaag in Vlaanderen. Wat betekent dit nu voor de gemeenten?

Ook hier zien we een beeld dat afwijkt van het Vlaamse gemiddelde. In 16 gemeenten blijven de werkloosheidscijfers nagenoeg gelijk of zijn licht dalend. In 13 gemeenten volgen ze de Vlaamse evolutie. Enkel in 4 gemeenten dalen ze merkbaar. We vinden zelfs 2 gemeenten (o.a. Zelzate) waar de werkloosheid stijgt.

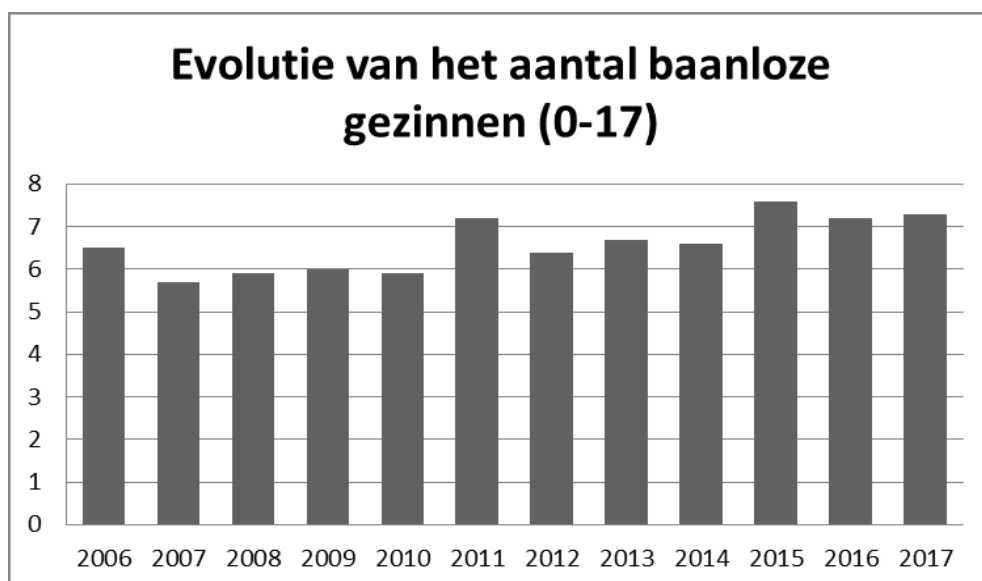

Zoals ook in Sint-Niklaas waar een lichte stijging te constateren valt.

Opvallend is ook dat de Vlaamse daling maar echt merkbaar is in de helft van de gemeenten. De cijfers gaan maar tot eind 2016, mogelijk heeft er in 2017 een inhaalbeweging in deze gemeenten plaatsgevonden.

Het is echter duidelijk dat activering of de jobs, jobs, jobs ... strategie van de Vlaamse en federale overheid op gemeentelijke grenzen stoot. Dit heeft onder meer te maken met de stijging van het aantal gezinnen in armoede zoals de kansarmoede-index van Kind en Gezin aangeeft. Waar kansarmoede groot is en stijgend, daar is de kans groot dat de werkloosheid of het aantal baanloze gezinnen groot is.

Het aantal baanloze gezinnen daalt in Vlaanderen amper. Het aantal baanloze gezinnen waar jongeren leven stijgt licht in 2017 ten opzichte van 2016.

Deze grafiek voor Vlaanderen bevestigt de evolutie van de kinderarmoede. Ze duidt tevens de grenzen van het activeringsbeleid aan.

Gemeenten kunnen meesurfen op het federale en Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. Tegelijkertijd zien we dat de positieve evolutie zich niet overal vertaalt in eenzelfde evolutie.

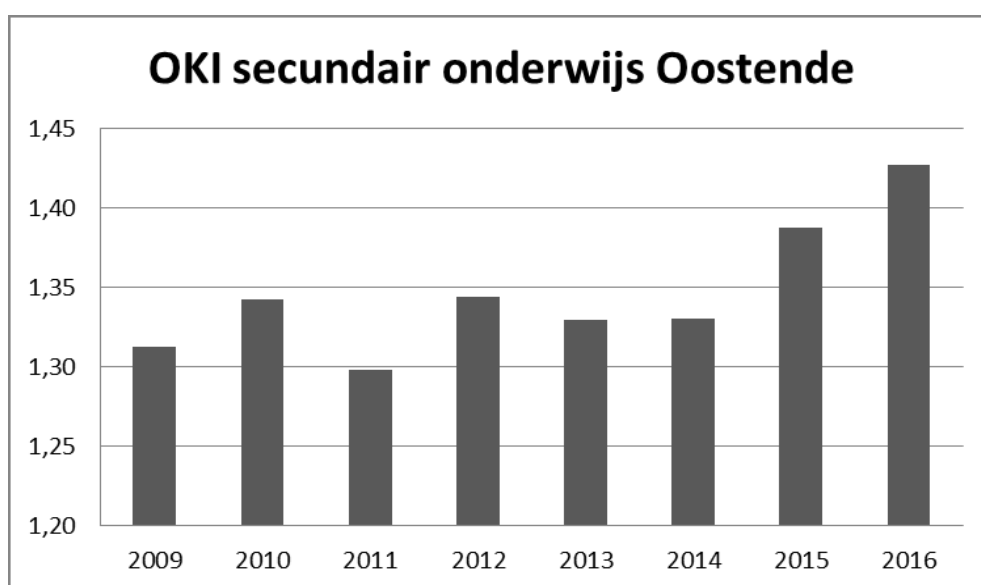
Gemeenten kunnen vooral in een bovenlokale samenwerking een werkgelegenheidsbeleid opzetten. Hierbij zou extra aandacht kunnen gaan naar die groepen die zwak scoren op hun arbeidsmarkt. Want de werkloosheidscijfers verbergen verschillende werelden. Personen met een niet-Belgische origine zijn merkbaar meer werkloos dan deze met een Belgische origine. De kloof tussen beide groepen is soms meer dan 13 procentpunt! In alle gemeenten zien we een dergelijke grote kloof.

7. Onderwijs is een uitdaging

De kindarmoede-index van Kind en Gezin heeft met de OKI-index een vervolg. De OnderwijsKansarmoedel-Index meet de kansarmoede in het lager en secundair onderwijs aan de hand van 4 leerlingenkenmerken (Thuis taal niet-Nederlands, Laag opleidingsniveau van de moeder, Ontvangen van een schooltoelage, Wonend in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging). De OKI is een cijfer tussen 0 en 4. Hoe hoger, hoe meer kans op kansarmoede.

Per gemeente is een OKI vast te stellen. Deze loopt voor op de kindarmoede-index. Hier bekijken we de OKI voor het secundair onderwijs.

Deze index stijgt in 19 gemeenten, blijft stabiel in 4. In 10 gemeenten daalt ze.

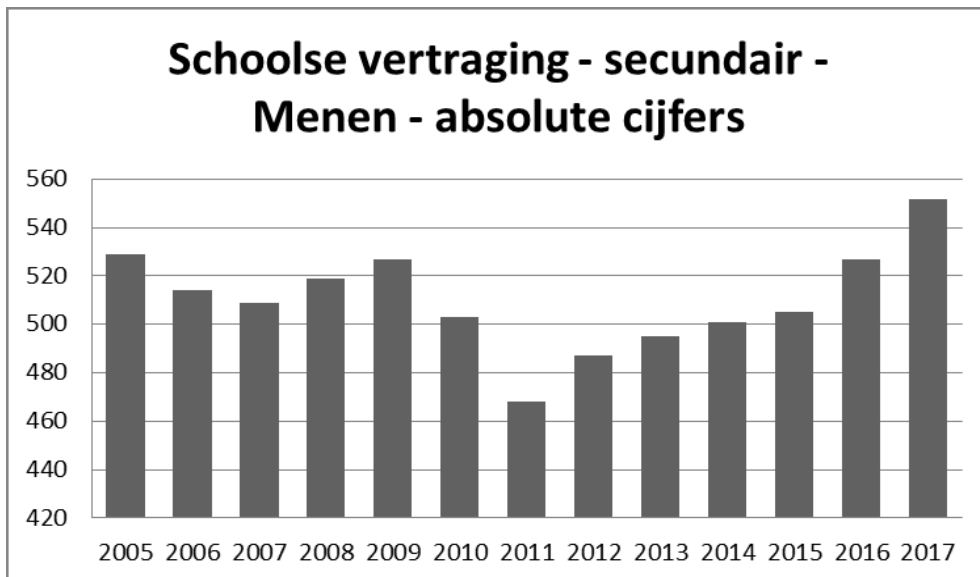
De OKI voor Oostende is een voorbeeld van hoe de stijgende kansarmoede merkbaar is in het secundair onderwijs.

Ook de schoolse vertraging met twee jaar is een goede indicator. Deze geeft aan hoeveel leerlingen een achterstand hebben van twee jaar ten opzichte van de leerlingen van hetzelfde geboortjaar. De relatie tussen schoolse achterstand en de school verlaten zonder diploma is bijzonder groot. Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans hij heeft om de school vroegtijdig te verlaten. Zittenblijvers hebben tot 50% meer kans om de school vroegtijdig te verlaten dan niet-zittenblijvers. Leerlingen die 2 of meer jaren hebben gedubbeld, hebben 90% meer kans om zonder diploma het onderwijs te verlaten dan leeftijdgenoten die normaal doorstroomden.

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/vroegtijdig-schoolverlaten-risicofactoren-en-kenmerken>

Over de vele jaren heen zien we een effectieve daling van de schoolse vertraging. Een positieve evolutie. Maar in verschillende gemeenten stopt deze positieve trend en zien we een stijging.

In 20 gemeenten daalt het aantal jongeren met 2 jaar schoolse vertraging. In 7 gemeenten stijgt het aantal jongeren met schoolse vertraging, en in 6 gemeenten blijft het aantal ongeveer stabiel.

Menen is een voorbeeld van een gemeente waar de daling gestopt is en terug –hier fors- stijgt. Deze gemeenten vertonen allemaal een negatieve OKI.

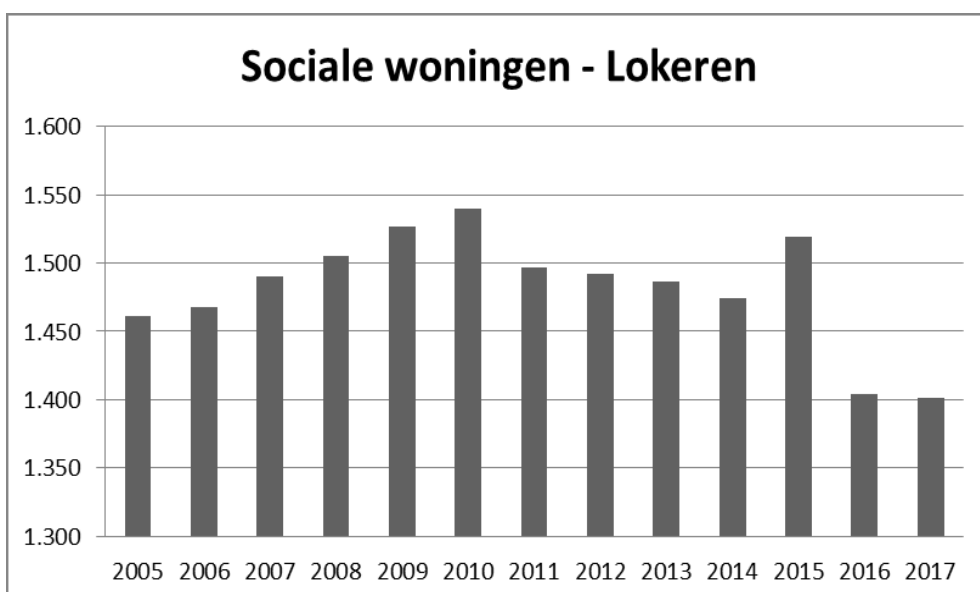
De stijgende kindarmoedecijfers zijn niet bemoedigend. Jongeren die in of nabij armoede leven hebben meer kans op een moeilijke schoolcarrière. Op deze wijze wordt een generatie armoede gecreëerd: zonder diploma uit school, als laaggeschoolde geen werk, moeilijk toe te leiden naar werk wegens slechte schoolervaringen,

Ook hier hebben gemeenten een verantwoordelijkheid. Gemeenten met eigen scholen kunnen een beleid voeren gericht op deze jongeren, maar ook gemeenten zonder eigen school kunnen via het Lokaal OverlegPlatform alle jongeren gelijke kansen geven.

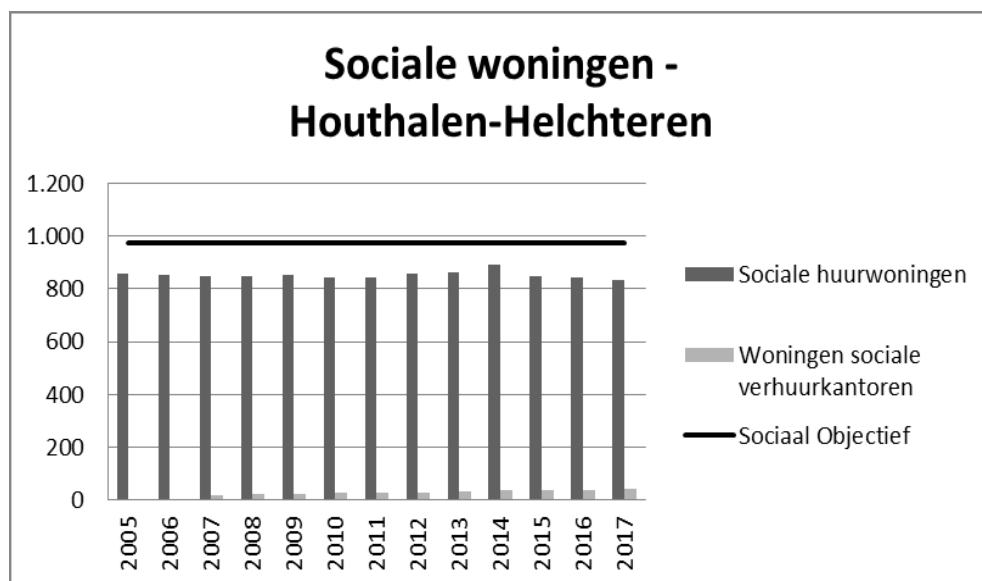
8. Een dak boven het hoofd voor iedereen?

Lokale armoedebestrijding start met een sociaal woonbeleid. Want sociaal wonen is de beste buffer tegen armoede. Gemeenten zorgen dat sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren de mogelijkheid en de ruimte krijgen om het sociaal woonbeleid van de gemeente realiseren. De evolutie van het aantal sociale woningen is dus een perfecte graadmeter van het sociaal beleid van de gemeente.

Ook hier zien we verschillende evoluties.

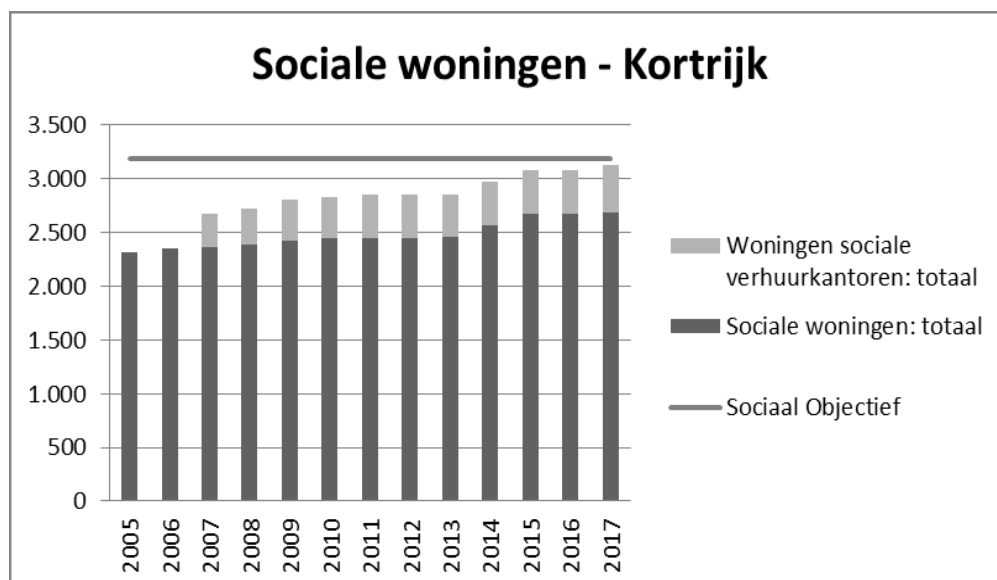
In 1 op 4 gemeenten gaat het sociaal woonpatrimonium er op achteruit: er zijn minder sociale woningen dan 10 jaar geleden. In 1 op 3 gemeenten zijn er amper sociale woningen bijgekomen.

16 gemeenten hebben het sociaal objectief nog niet bereikt!

De twee bovenstaande grafieken tonen hoe het sociaal patrimonium vermindert in gemeenten die het sociaal objectief hebben bereikt (Lokeren) of nog moeten bereiken (Houthalen-Helchteren).

In 13 gemeenten zijn er gelukkig sociale woningen bijgekomen. Verschillende gemeenten zetten ook in op sociale verhuurkantoorwoningen. Kortrijk is een voorbeeld. Ook Antwerpen is een voorbeeld: het aantal sociale woningen is gedaald ten opzichte van de nulmeting om het sociaal objectief vast te stellen. Antwerpen heeft een sociaal objectief. Maar dankzij de groei van het aantal sociale verhuurkantoorwoningen (plus 270 tot 540 woningen) bereikt Antwerpen terug het aantal vastgesteld tijdens de nulmeting.

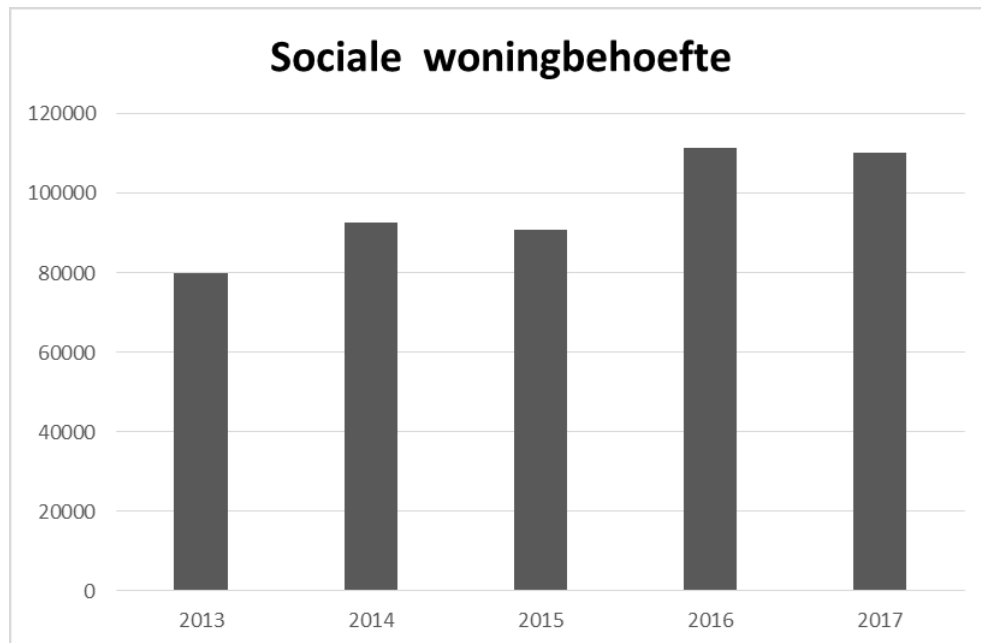

Dankzij de sociale verhuurkantoorwoningen bereiken gemeenten dus hun sociaal objectief. Investeren in sociale huurwoningen biedt echter meer zekerheid en meer kwaliteit voor een lagere huurprijs.

Het is zorgwekkend dat de helft van de gemeenten niet investeren in sociale huisvesting of die zelfs afbouwen. Niet investeren in sociale woningen heeft onmiddellijke gevolgen voor huurders op de private markt: gemiddeld moet meer dan 37% van deze huurders meer dan 30% van zijn inkomen besteden aan huur. Ook hier is er heel wat variatie: 57% van

de huurders (Maasmechelen), 53% van de huurders (Antwerpen), 45% van de huurders (Vilvoorde), 39% van de huurders (Zelzate), ... betalen meer dan 30% van hun inkomsten aan huur.

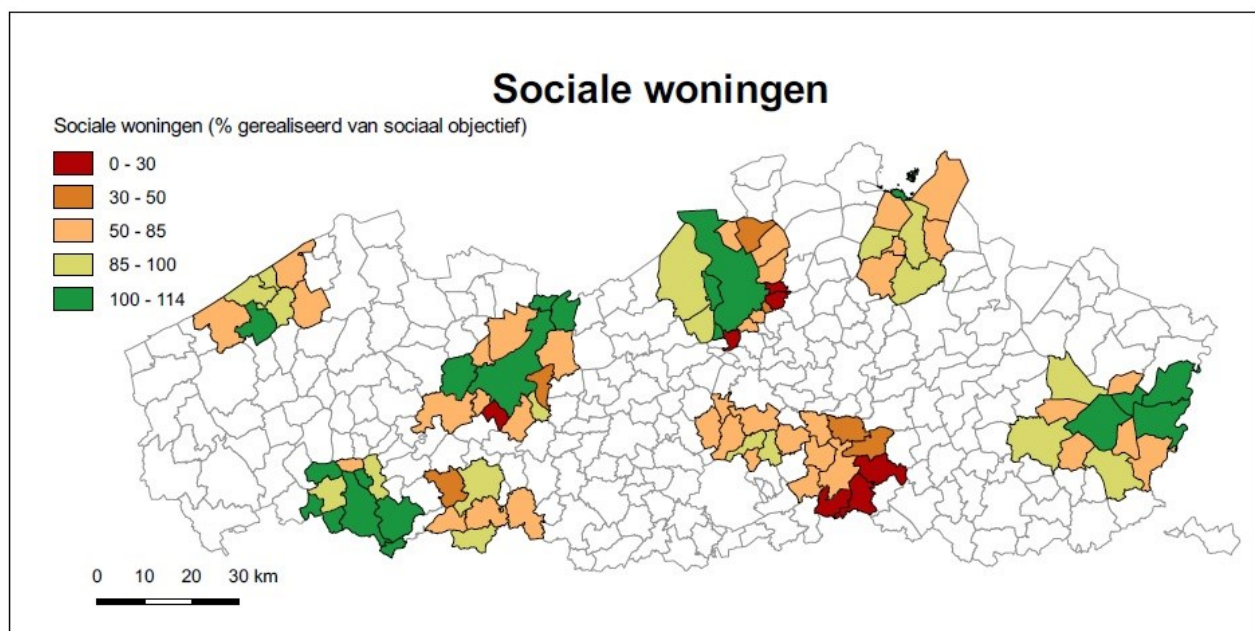
Het sociaal objectief is een bescheiden objectief. Het is een beperkt antwoord op de woonneed. Een woonneed die door de VMSW berekend wordt op meer dan 100.000, het Steunpunt Wonen rekent op een potentieel van 280.000 gezinnen!

Niet investeren in sociale woningen valt niet te begrijpen.

Wie investeert in sociale woningen?

Niet elke gemeente investeert in sociale woningen. Op volgende kaart zien we wat gemeenten nog moeten realiseren om het sociaal objectief te bereiken. We houden rekening met sociale huurwoningen en sociale verhuurkantoorwoningen. We nemen terug de tien kerngemeenten en bekijken de gemeenten die er rond liggen. Deze kaart, samen met de tweede

kaart hierboven, is meer dan verhelderend.

De gemeenten in het groen hebben hun sociaal objectief (bijna) bereikt of overschreden. De roodachtige gekleurde gemeenten hebben nog een (zeer) lange weg te gaan.

In de tweede kaart spraken we over een groene gordel van gemeenten waar de kinderarmoede laag ligt. In deze kaart kunnen we spreken van een rode gordel waar te weinig geïnvesteerd wordt in sociale woningen.

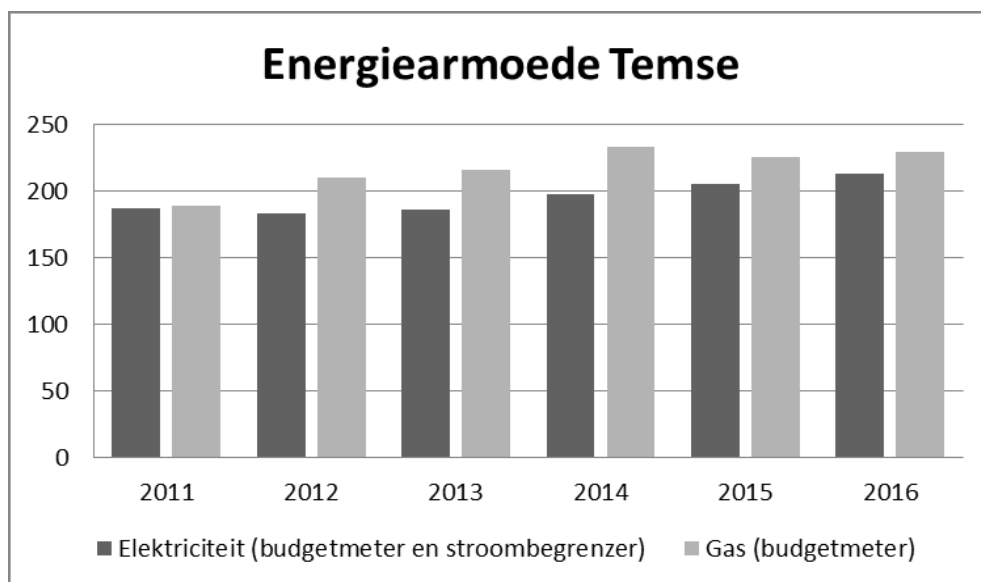
Van deze gemeenten valt er weinig solidariteit te verwachten.

Sociale woningen zijn één van de belangrijkste antwoorden die gemeenten kunnen geven op armoede. Gemeenten die niet of niet bijkomend investeren willen van armoedebestrijding geen prioriteit maken, meer zelfs, zij verschuiven hun verantwoordelijkheid naar andere gemeenten. Het verschuiven van deze verantwoordelijkheid heeft heel wat gevolgen voor mensen die leven in of nabij armoede. Zij worden gedwongen duur te huren op een kwalitatief minderwaardige private markt. Hierdoor worden ze dieper in de armoede geduwd.

Dieper in de armoede betekent minder warmte, minder licht.

Energiearmoede is een mogelijk gevolg van dit asociaal woonbeleid. We meten het aantal huishoudens met een budgetmeter, en dus gezinnen in naakte armoede. Het is ook een indicator van hoe gemeenten deze gezinnen begeleiden.

De cijfers zijn niet rooskleurig. In 2 op 3 gemeenten stijgt of blijft de energiearmoede gelijk. Enkel in 9 gemeenten daalt het aantal huishoudens met een budgetmeter.

Temse is een voorbeeld: we zien het aantal budgetmeters met stroombegrenzer voor elektriciteit jaar na jaar stijgen, de budgetmeter voor gas stijgt sterker tot 2014 om dan te blijven schommelen rond 230 dossiers.

Energiearmoede bestrijden is een gemeentelijke taak. De Lokale AdviesCommissie binnen het OCMW heeft de taak het voorkomen dat gezinnen afgesloten worden van elektriciteit, gas of water. Zij kunnen meer dan het opleggen van terugbetalingsplannen of het voorzien van budgetmeters. Zij kunnen ook gezinnen uit de kou en het donker halen.

De stijging van de energiearmoede is tekenend voor het dieper worden van de armoede. Armoedecijfers kunnen voor Vlaanderen dalen, tegelijkertijd kan de armoede prangender worden. Vlaamse gemiddelden zeggen bijgevolg niet steeds veel.

Energiearmoede is onder meer een gevolg van federaal en Vlaams beleid op vlak van energie. Hogere prijzen, denk maar aan de BTW, of de stijging van de prijzen als een gevolg van de tekorten, zullen meer gezinnen in kou en donker doen leven. Federale en Vlaamse verantwoordelijkheid is hier bijzonder groot.

9. Armoede lokaal is ook gekleurd

Armoede krijgt via de lokale armoedebarmeter een gezicht. Het krijgt ook een kleur. Armoede is te vinden bij mensen met Belgische en niet-Belgische origine. Dit is een bijkomende uitdaging voor de gemeenten.

Kinderarmoede is deels een gekleurd verhaal, gemiddeld wordt 1 op 3 kinderen met een moeder van niet-Belgische origine in armoede geboren, tegenover 1 op 10 kinderen met een moeder van Belgische origine. Ook hier zijn er grote verschillen: in Diksmuide en Genk wordt 1 op 2 kinderen met een moeder van niet-Belgische origine geboren in armoede, in Antwerpen en Tongeren meer dan 2 op 5.

De werkloosheidscijfers geven een vergelijkbaar beeld: 1 op 6 komen uit Europese niet-EU-landen of uit het Middellandse zeegebied. De OKI is onder meer gebaseerd op de thuistaal. Deze stijgt of blijft stabiel voor de meeste gemeenten. Jongeren met een migratieachtergrond lopen meer kans om een schoolse achterstand op te bouwen (1 op 6 jongeren!).

Gekleurde armoede is een bijkomende uitdaging voor alle gemeenten. Ook hier is het Vlaamse beleid en federale bepalend. Anti-discriminatiemaatregelen en positieve maatregelen voor mensen met een migratieachtergrond vormen het kader voor gemeenten.

Hoe gemeenten zelf met hun inwoners met een migratieachtergrond omgaan is echter hun verantwoordelijkheid. Ook hier, net zoals bij het begeleiden van mensen die een leefloon ontvangen, horen we verschillende verhalen: van afschrikking en afsnauwen tot positief meenemen.

Gemeenten hebben bijgevolg de opdracht om een inclusief beleid te voeren. De wereld is immers in elke gemeente. Een breed inclusief en anti-discriminerend beleid is een noodzaak.

De lokale armoedebarmeter: het licht staat op oranje

De lokale armoedebarmeters duiden de verantwoordelijkheid van elke gemeente, maar ook van Vlaanderen en de federale overheid. Allemaal moeten ze samen werken om armoede te bestrijden. Maar er is meer.

Vlaanderen en federaal zijn verantwoordelijk voor de omvang en diepte van de lokale armoede. Hun beleidskeuzes op vlak van werkloosheid, bijstand, energie, wonen, inburgering en vluchtelingen worden concreet in elke gemeente. Daar regeren geen gemiddelden, maar mensen met vragen en noden, mensen in of nabij armoede. Daar regeren hulpvragen en soms onmacht omdat er opnieuw geen woning gevonden wordt op de schaarse woningmarkt.

Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun sociaal beleid. Sociale woningen zijn de indicator van een sociaal beleid. En deze indicator knippert oranje. Net als de andere: energiearmoede stijgt, de kinderarmoede stijgt, de OKI stijgt, het aantal aanvragen voor een leefloon stijgt, ... Oranje omdat heel wat gemeenten proberen een sociaal beleid te ontwikkelen, binnen hun mogelijkheden en binnen de Vlaamse en federale contouren. Oranje omdat heel wat gemeenten te weinig doen.

De lokale armoedebarmeters geven een beeld van 1 op 10 gemeenten. In de andere gemeenten ligt de kinderarmoede beduidend lager. Hun verantwoordelijkheid voor een sociaal beleid is echter even groot. Zij hebben bovendien nog een grotere verantwoordelijkheid. Zij kunnen de gemeenten met hoge(re) armoedecijfers steunen: hun woonbeleid bepaalt of zij mensen in of nabij armoede een kans geven; hun onderwijsbeleid bepaalt of jongeren met bijvoorbeeld een migratieachtergrond welkom zijn; hun sociaal beleid bepaalt of mensen in of nabij armoede hulp komen vragen; ...

De lokale armoedebarmeters zetten de verantwoordelijkheden op scherp: gemeenten hebben elk de opdracht om het welzijn voor alle bewoners te realiseren; Vlaanderen en de federale overheid zorgen voor de middelen, instrumenten of de contouren van dat gemeentelijk armoedebestrijdingsbeleid; en elke gemeente is mede verantwoordelijk voor de armoedecijfers van de naburige gemeente.

Armoede is meer dan een accent in een bestuursakkoord

De lokale armoedebarmeters maken duidelijk dat armoede meer is dan een zoveelste topic. Armoedebestrijdingsbeleid vraagt een totaal beleid, op alle domeinen. Het behelst ook alle bewoners, want iedereen heeft baat bij een goed sociaal beleid.

De 33 lokale armoedebarmeters tonen aan dat in al deze gemeenten armoede stijgt en vooral dieper wordt. Ze tonen aan dat armoede een dagelijks fenomeen is voor alle sociale diensten van de gemeente of deze die binnen de gemeente werkzaam zijn.

Ze tonen aan dat enkel de aanpak via een doortastend lokaal beleid kan helpen: een sociaal woonbeleid, een energiearmoedebestrijdingsbeleid, een onderwijsbeleid, een integratie- en antidiscriminatiebeleid en een genereus sociaal beleid. Armoede moet bijgevolg een prioriteit worden in de komende bestuursakkoorden.

Gemeenten kunnen een armoedebestrijdingsbeleid voeren: een sociaal woonbeleid, toegankelijke scholen, voldoende kinderopvang, een inclusief leefloonbeleid, een outreachende werking, een sociaal energiebeleid, samenwerking met armoedeorganisaties, middenveld en welzijnsactoren, diensten waar ze echt nodig zijn, samen met andere gemeenten werk maken van sociale economie, ... Dit zijn de elementen die in de bestuursakkoorden terecht moeten komen.

De lokale armoedebarmeters zijn gemaakt met de data die te vinden zijn op www.statistiekvlaanderen.be; www.vmsw.be; www.kindengezin.be; www.onderwijs.vlaanderen.be; www.werk.be; www.statbel.fgov.be